

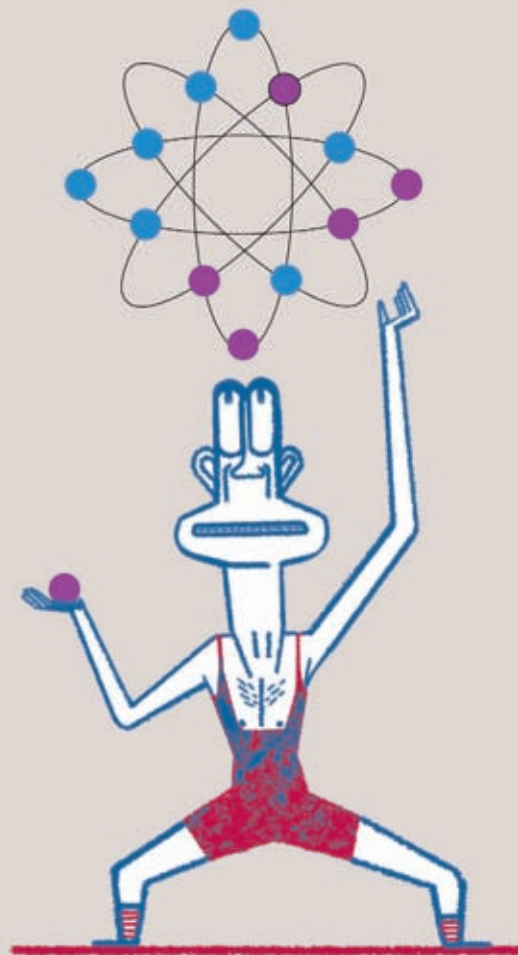
La divulgació científica

Recordo que fa una vintena d'anys vaig escriure que la ciència catalana —i l'espanyola en general— estava mancada en un aspecte que en altres terres tenia un bon estol de practicants. Al meu parer, no s'atenia suficientment la labor de divulgació de la ciència. El món acadèmic oficial no considerava que fos una activitat valuosa per al professor universitari. Era, si més no, negligida, fins i tot menyspreada. Mentrestant, en altres països, existien societats potents que la fomentaven, es publicaven nombrosos llibres i s'editaven revistes amb contribucions de renom.

Per començar el canvi, organitzacions procedents d'àmbits alternatius van impulsar propostes innovadores. Probablement no van ser les úniques, i potser no eren les primeres, però entre totes vull destacar la Universitat Catalana d'Estiu, que, a Prada del Conflent, va organitzar l'any 1975 unes jornades, obertes a tothom, de presentació de temes capdavanters de química. El resultat de l'experiència va comportar la publicació d'un text dedicat a la cinètica química, el primer de nivell universitari des de la República, dins la col·lecció dels *Annals de la UCE*. Posteriorment, per fer-se més assequible, la ciència a Prada va buscar temes transversals de caràcter divulgatiu alhora que compromès (l'energia, la contaminació...).

L'any 1980 va aparèixer la revista periòdica *Ciència*, que tractava temes pluridisciplinaris i divulgatius. És cert que ja existien altres publicacions consolidades, en general procedents de l'estranger, que incorporaven autòctons; però *Ciència* es publicava en català. I no oblidem la *Revista de Girona*, on els amics de la divulgació de les ciències experimentals podien trobar-hi refugi!

Els darrers anys, ja en el segle XXI, això ha canviat espectacularment. La ciència ha entrat a la programació dels canals televisius, amb producció autòctona més enllà dels tradicionals reportatges naturalistes. Es retransmeten experiments que es fan a l'escenari, sovint en presència de públic. El Departament d'Ensenyament, la Fundació Catalana per a la Recerca, els ajuntaments, les institucions públiques en general, les universitats, els centres d'ensenyament, les associacions ciutadanes i les de caràcter científic, els hospitals... organitzen tota mena d'activitats dedicades a divulgar la ciència. Triades entre moltes

altres, sense voluntat de ser exhaustiu, han aconseguit fer sortir la ciència al carrer amb la Setmana de la Ciència, la Nit de la Recerca, la Universitat dels nens i les nenes, el Dia de la Ciència, diverses jornades d'observació astronòmica, la Universitat de la gent gran, la Ciència en Acció, els blocs digitals, etc. Ara es publiquen moltes més revistes i llibres d'autors catalans i espanyols. S'organitzen congressos, conferències, seminaris i jornades que ja tenen tot el reconeixement acadèmic. També s'han creat càtedres dedicades a la divulgació i difusió de la ciència.

La Universitat de Girona participa en diverses iniciatives. A les ja esmentades podem afegir-hi el campus de recerca, les jornades de robòtica i la Gi-robòtica, els premis del Consell Social a treballs de recerca elaborats per estudiants de batxillerat, les jornades de portes obertes, cursos d'actualització, cursos d'estiu, MOOC...

Professors de la UdG en col·laboració amb professors d'altres universitat han visitat diverses ciutats (Barcelona, Madrid, Saragossa, Sevilla...) i han viatjat per Europa a fi i efecte de presentar activitats que combinen ciència, aspectes lúdics, pedagogia, participació i espectacle amb la finalitat de desvetllar l'interès per la ciència.

Els projectes han reeixit a la pràctica. Ara caldrà avaluar el retorn de l'esforç realitzat per poder reforçar i, si cal, refinar la vessant pedagògica.